

ми, практичними навиками. Лекції читають викладачі кафедри у формі відео-конференцій або вебінарів. on-line консультації проводяться кожного тижня у четвер протягом години викладачами кафедри згідно графіка. На сайті кафедри представлено методику виконання практичних навиків з дисципліни «клінічна фармація» з метою удосконалення знань і навичок студентів для успішної здачі практичної частини державного іспиту з дисципліни «клінічна фармація». До переліку практичних навиків входить алгоритм проведення серцево-легеневої реанімації, підшкірної і дом'язової ін'єкції, закладання мазі за повіку, закапування лікарського засобу в ніс, вуха, очі, зупинка артеріальної, венозної, капілярної кровотечі, надання невідкладної допомоги при різних ступенях опіку, відмороження. На сайті кафедри показано формування наборів лікарських препаратів для аптечок першої допомоги (домашньої, немовлят, автомобілістів, подорожей, військової, службових і офісних приміщень).

Дистанційне навчання має особливе значення для підготовки студентів заочної форми навчання і забезпечує індивідуальний підхід до вивчення дисципліни "клінічна фармація". Надає широкий доступ до інформації, а також

сприяє подальшому самостійному навчанню студента і постійному розвитку особистості.

Література

1. Глушаченко О. Перспективи впровадження дистанційних методів навчання для студентів заочної форми навчання фармацевтичного факультету національного медичного університету імені О. О. Богомольця / О. Глушаченко // Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». – 2015. – Випуск 1/33. – С. 12 – 18.
2. Наказ міністерства освіти і науки України № 466 від 25.04.2013 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
3. Рафальська О. О. Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти / О.О. Рафальська // Науковий журнал «Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво». – Луцьк, 2013. – Випуск № 11. – С. 128–133.
4. Arbaugh, J. B. A review of research on online and blended learning in the management disciplines: 1994–2009 / J. B. Arbaugh, A. Desai, B. Rau, B. S. Sridhar // Organization Management Journal. – 2010. – № 7. – P. 39–55.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ У ВИКЛАДАННІ КУРСУ З ПСИХІАТРІЇ У РІЗНИХ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ СВІТУ ЯК ПІДҐРУНТЯ ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ З ПСИХІАТРІЇ В УКРАЇНІ

Курило В. О.

Запорізький державний медичний університет МОЗ України

Вступ. Тенденції щодо приведення системи освіти України до сучасних міжнародних стандартів обумовлюють звернення до міжнародного досвіду у викладенні певних курсів, циклів та дисциплін у вищих навчальних закладах.

Одним з найгострих питань у цьому контексті є викладання курсу з психіатрії. Політика Радянського Союзу щодо гіпердіагностики психічних розладів, використання психіатрії у якості карного інструменту та фактичної ізоляції знань з психіатрії від передових світових наробок наклала певний відбиток на викладання курсу з психіатрії в Україні, що потребує видозмінення.

Мета дослідження: проаналізувати особливості сучасних тенденцій у викладанні курсу з психіатрії у різних вищих медичних навчальних закладах світу з метою асиміляції найбільш ефективних наробок.

Основна частина. Матеріали та методи дослідження. Контент-аналіз за темою дослідження, аналітичний метод.

Результати дослідження. Аналіз світових практик викладання курсу з психіатрії дозволив виділити їх певні напрямки та особливості в залежності від країни. Так, найбільш всебічно рієнтованою вважається система викладання курсу з психіатрії у Великій Британії, де домінує поєднання біопсихосоціальної та біологічної моделей надання психіатричної допомоги; з новітніх тенденцій є орієнтація на психопрофілактику та раннє виявлення психічної патології [1]. Дослідниками з Великої Британії також зазначається, що залучення студентів вищих медичних навчальних закладів до програми OpenMinds – програми з розробки та сприяння програмі розповсюдження психічного здоров'я, проведення семінарів з психіатрії із школярами, обумовлює вибір кар'єри, дозволяє підвищити мо-

тивацію до навчання та рівень засвоєння матеріалу серед студентів [2]. Цікавою наробкою є пропозиція британських та австралійських вчених щодо залучення компоненту фізичної рухливості у проміжках між теоретичним викладанням матеріалу, що, за спостереженнями дослідників, дозволяє досягти кращих показників у навчанні [3]. У США значна увага приділяється викладанню інклюзивної психіатрії; домінує психотерапевтичне лікування над медикаментозною терапією. Перспективною наробкою у викладанні психіатрії у США вважається виконання студентами «спільних тестів»; командна робота, як зазначають автори наробки, викликає цілий ряд емоцій, що посилюють засвоєння матеріалу [4]. В Австралії, внаслідок наявності тенденції до збільшення поширеності психічних розладів, відзначаються тенденції до розширення медичної школи в галузі психіатрії та залучення до учбового процесу передових знань з означеної патології, значна увага приділяється виявленню та диференційній діагностиці психічних розладів. Втім, стандартизовані програми з курсу психіатрії у країні відсутні, що вважається недоліком [5]. У Об'єднаних Арабських Еміратах до курсу психіатрії обов'язково залучаються матеріали з психопрофілактики стресу серед працівників медичної ланки; бо, як доводять дослідження у еміратах, подібна орієнтація навчальних програм є практично необхідною, зважаючи на доведену наявність високого рівню стресу серед медичних працівників [6].

Висновки. Таким чином, передовими тенденціями у світі з викладання курсу з психіатрії є поєднання у рамках теоретичних основ курсу біопсихосоціальної та біологічної моделей; спрямованість навчання на раннє виявлення психічної патології, диференційну діагностику, психопро-

філактику, в тому числі серед медичних працівників. З практичних наробок, орієнтованих на підвищення рівня засвоєння знань студентами, можна виділити впровадження програми OpenMinds; застосування командної роботи у вигляді вирішення «спільних тестів»; додавання елементів фізичної рухливості у проміжках між теоретичним викладанням матеріалу.

Література

1. Bouras N. Social challenges of contemporary psychiatry / N. Bouras // *Psychiatriki*. – 2017. – №28 (3). – P.119-202.

2. Patalay P., Annis J., Sharpe H. A Pre-Post Evaluation of OpenMinds: a Sustainable, Peer-Led Mental Health Literacy Programme in Universities and Secondary Schools / P. Patalay, J. Annis, H. Sharpe et al. // *Prev Sci*. – 2017. – №18 (8). – P. 995-1005.

3. Routen A. C. Study design and protocol for a mixed methods evaluation of an intervention to reduce and break up sitting time in primary school classrooms in the UK: The CLASS PAL (Physically Active Learning) Programme / A. C. Routen, S. J. H. Biddle, D. H. Bodicoat et al. // *BMJ Open*. – 2017. – № 7 (11). – e019428.

4. Levine R. E. High-Stakes Collaborative Testing: Why Not? / R. E. Levine, N. J. Borges, B. J. B. Roman et al. // *Teach Learn Med*. – 2018. – №30 (2). – P. 133-140.

5. Thomas S. Updating medical school psychiatry curricula to meet projected mental health needs / S. Thomas, N. Pai, K. Dawes et al. // *Australas Psychiatry*. – 2013 год, 21 (6): 578-82.

6. Al-Yateem N. Mental health literacy among pediatric hospital staff in the United Arab Emirates / N. Al-Yateem, R. Rossiter, W. Robb // *BMC Psychiatry*. – 2017. – №17 (1). – P.390.

ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ПРОВІЗОРІВ

Лисянська Г. П., Малецький М. М.

Запорізький державний медичний університет

У наш час, враховуючи інтеграцію в Європейську систему освіти, особлива увага приділяється самостійній роботі студентів. Це супроводжується збільшенням кількості годин для самопідготовки, зміною функцій викладача. Переважання ролі наставника, консультанта та контролю засвоєння дисципліни стало основними засадами його діяльності. Результати контролю знань дозволяють виявити недостатню якість освоєння матеріалу, переважно відведеного на самопідготовку, що особливо проявляється при написанні студентами курсових робіт.

Тому метою даної роботи є аналіз причин вищезазначеної проблеми та пошук можливих способів покращення ситуації на прикладі викладання аптечної технології ліків. Матеріали і методи: аналіз літературних джерел, опитування студентів та викладачів.

За результатами дослідження опитувань було виявлено, що 35,6% студентів при підготовці до занять користувались лише матеріалами лекцій та підручника з бібліотеки, 23,4% окрім вищезгаданих джерел звертались також до репозитарію кафедри та інших джерел, 28,7% використовували лише дані з мережі інтернету, 12,3% обмежились теоретичним матеріалом, викладеним у методичних рекомендаціях. При цьому студенти недостатню увагу приділяють якості інформації: не враховують дату розміщення, оновлення, нормативну документацію та посилання на джерело викладеного матеріалу. Особливо це стосується нормативних актів, які змінюються, або матеріал викладений за посиланнями на регуляторні документи інших країн. Стосовно засобів для покращення ефективності самостійного освоєння матеріалу студенти відмічали приклади вирішення ситуаційних задач, виконання завдань навчаль-

но-дослідницького напрямку, наочні демонстрації навичок та вмінь мануального та теоретичного характеру.

Висновки. Зважаючи на всі виявлені аспекти доцільним було б приділяти особливу увагу наявності у студентів навичок ефективного пошуку інформації, досвіду використання онлайн бібліотек медичного профілю, а також акцентувати увагу на інструментах пошуку рекомендованих літературних джерел, сайтів, довідників, спеціалізованих наукових ресурсів тощо. Розширювати асортимент навчально-методичних електронних матеріалів на порталах кафедри, призначати студентам окремі завдання з вирішення тестових та ситуаційних задач.

Література

1. Камаева С. С. Использование ситуационных задач различных типов для оценивания компетенций по фармацевтической технологии / С. С. Камаева, Г. Ю. Меркурьева // *Медицинское образование XXI века: компетентностный подход и его реализация в системе непрерывного медицинского и фармацевтического образования* : сборник мат. Республик. научно-практ. Конф. с международным участием. – Витебск : ВГМУ, 2017. – С. 199 – 202.

2. Шаравара Л. П. Особливості організації самостійної роботи студентів медичного вузу як розвиток і самоорганізація особистості / Л. П. Шаравара, Ю. С. Крамарьова // *Актуальні питання підготовки майбутніх фармацевтичних та медичних фахівців в умовах сучасної освіти* : збірник мат. Всеукр. наук.-практ. конференції. – Житомир : КВНЗ «Житомирський базовий фармацевтичний коледж ім. Г. С. Протасевича», 2016. – С. 276 – 278.